

2. Догадайло Я. В. Підготовка менеджерів згідно сучасних вимог суспільства / Я. В. Догадайло // Шляхи забезпечення якості підготовки фахівців транспортної галузі: Всеукр. наук.-метод. конф., 10 лист. 2015 г.: тези допов. – Харків: ХНАДУ, 2015. – С. 43-46.

УДК 17.37.013

РЕФЕРАТ ЯК ФОРМА НАУКОВОЇ РОБОТИ І ЕЛЕМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТА

*Перунова О.М., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Наукова робота уявляє собою певний творчий процес, у ході якого студент виробляє теоретичні і об'єктивні знання про певні явища та дії. Наукова робота повинна бути запланованою та вірно зробленою. Підсумком її виконання, як правило є висновок вивченої проблематики чи теми. Безперечно, вищим пілотажем буде прояв впровадження результатів цієї праці у практику тої чи іншої галузі науки. Кожний молодий дослідник повинен вивчити проблематику і мати змогу обговорити її з викладачем, отримати факти, які будуть доцільними при вивченні певних питань теми.

Сама по собі наукова робота, а ще ми можемо її назвати рефератом, треба викладати згідно зазначеного плану, та логічності вивчення теоретичного чи практичного матеріалу. Висновки цього результату праці необхідно викладати послідовно з зазначенням найдених аргументів, і неважно які вони будуть, згідно джерел науки та вчених, чи згідно нових підходів вивчення взятої тематики.

Студент, виконуючи таку форму письмової роботи, як реферат, торкається початкової форми викладення своїх поглядів. Основне призначення цього виду наукового твору – показати ерудицію вченого-початківця, його вміння самостійно аналізувати, систематизувати, класифікувати і узагальнювати наявну наукову інформацію.

Методологія розрізняє такі види рефератів, а саме: *літературний (оглядовий), методичний, інформаційний, бібліографічний, полемічний*.

Якщо брати студента, то мабуть первісним та необхідним для нього буде використання перших двох видів рефератів, а саме літературного та методологічного.

У літературному (оглядовому) рефераті важливо критично та всебічно розглянути, що зроблено попередниками по наміченій темі дослідження та методичний з критичним розглядом способів і прийомів вивчення намічуваного об'єкта. За допомогою реалізації написання своєї праці молодий дослідник, показує свій рівень засвоєння матеріалу, свою компетенцію при вивченні певної наукової дисципліни.

Як показує практика, виконання такого виду роботи для студента, дає змогу викладачеві проконтролювати бажання студента та змогу вивчення предмету. Викладач може і повинен допомогти студентові в розв'язанні проблематичних питань теорії та практики застосування певних наукових прийомів та елементів дисципліни, явищ вивчення необхідного курсу. Хороший, якісний реферат не може існувати без певних атрибутів визначених в методології написання подібних наукових робіт, а саме:

- титульний аркуш;
- зміст;
- введення;
- аналітичний огляд;

- обґрунтування вибраного напрямку роботи (або методу розв'язання задачі);
- основної частини звіту, що викладає конкретне викладення дослідження та отримання певних результатів;
- висновків;
- список використаних джерел;
- якщо необхідно, то додаток.

Виконання рефератів має на мету дати студентам навички проведення наукового дослідження, розвинути у них навички творчої самостійної роботи, оволодіння загальнонауковими і спеціальними методами сучасних наукових досліджень, поглибленням вивчення будь – якого питання, теми навчальної дисципліни.

Тематика реферату повинна відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними проблемами конкретного фаху. Керівництво та перевірка рефератів безперечно повинна здійснюватися викладачем, який повинен бути заінтересований в якості дослідження студента, оскільки саме від цього залежить утворення молодого фахівця, який розбирається в поставних практичних та теоретичних питаннях на виробництві.

Тут є слушна нагода проконтролювати знання і вміння студента, правильно організувати дослідну роботу оформляти її результати. Показати готовність до виконання підсумкової роботи з фаху.

Виконання реферату за темою повинно сприяти поглибленому засвоєнню лекційного курсу і отриманню навичок у галузі вирішення практичних завдань. Це потребує від студента не тільки знань загальної і спеціальної літератури з теми, а й умінь проводити економічні, правові, спеціальні дослідження, пов'язувати питання теорії з практикою, робити узагальнення, формувати висновки та пропозиції з поліпшення ефективності наукових явищ.

Виконуючу цю роботу, студент повинен правильно розуміти сутність методу теоретичного аналізу і не зводити увесь реферат до переписування цілих сторінок з трьох – чотирьох джерел. Щоб робота не межувала з плагіатом, серйозні теоретичні положення необхідно давати з посиланням на джерело. Не слід також перевантажувати свою працю довгими цитатами з публікацій. Це зробить реферат бездушним та сухим. Коли студент представляє свій твір на вислуховування перед молодими своїми колегами (такими же студентами) та викладачем, він повинен зосередитись на тому, яка подача матеріалу зацікавить аудиторію. Викладення роботи для аудиторного сприйняття повинно бути жвавим та зрозумілим для усіх. Ця сприятиме стійкій позиції завоювання аудиторії, її увагою та ораторської мистецтву держатися та пропонувати свої наукові, практичні погляди.

Отже, всі ці компоненти складають захист реферату, як наукової праці. Викладач повинен оцінити глибину знань студента досліджуваної теми, уміння викладати матеріал, обґрунтовувати і відстоювати свою точку зору, чітко відповідати на поставлені запитання. У рефераті студент повинен дати вичерпні відповіді на питання тематики. Оцінка залежи мете від усіх цих елементів. Він також повинен продемонструвати, наскільки він опанував початкові навички мислення. Для цього цілком достатньо просто, логічно, кваліфіковано підійти до вивчення поставленої проблематики. Поставлена проблематика та вирішення її, уявляють для студента – перший крок у глибоке вивчення предмету, та кваліфікацію першокласного фахівця. Таким чином, залучення до наукових початкових дослідницьких робіт, готовність студентів до проведення самостійних пошуків є об'єктивною передумовою успішного вирішення навчальних, а у майбутньому і наукових завдань, які стоять перед викладачем та системою освіти в цілому.

Важливим поняттям самостійної роботи студента є його самоорганізація. Дане поняття характеризує процес створення, відтворення

або удосконалення своєї творчої, наукової праці. Виконуючи реферат за темою, студенту необхідно логічно сам організуватися та логічно підготуватися до викладення матеріалу. Студент визначає: об'єкт і предмет дослідження; послідовність їх вирішення; застосування певних методів та прийомів, як правило опираючись на своє уявлення проблематики та наукового дослідження. Цей підхід і є тою цінністю, заради якою така форма, як реферат, є необхідною для етапного розвитку молодого фахівця, спеціаліста.

Отже, логічний задум, оцінка явищ, об'єктів, предмету, методів, прийомів, викладення своїх думок на паперів в аудиторії, можливість проявити себе в самостійній первісній науковій праці, дослідницькій роботі – є цінною не тільки для викладача, який приймає це, як похвалу своєї праці, а і для студента – підвищення своєї самооцінки, бажання стати кваліфікованим спеціалістом, виправдати надії навчання.

УДК 378.14

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК ЧАСТИНА НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Лисенко А.О., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Самостійна робота являє собою особливу, вищу ступінь навчальної діяльності. Вона обумовлена індивідуальними психологічними відмінностями учня, особистісними особливостями і вимагає високого рівня самосвідомості. Така робота може здійснюватися як в позааудиторний час, так і на аудиторних заняттях в письмовій або усній формі.